

Enkät om skattegränshanteringen

Valtteri Satomaa | Ålands Näringslivs skattegränskontor | 2024

ålands näringsliv

Enkät om skattegränshanteringen

- Enkäten var öppen 28.2–18.3.2024 och den fanns tillgänglig via Ålands Näringslivs hemsida
- Information skickades ut till våra nyhetsbrevsprenumeranter samt delades på våra sociala medier, dessutom fanns notiser i lokal media
- 30 frågor: skattegränshanteringen allmänt, utrikeshandeln allmänt, utmaningar efter gränstullsamarbetets upphörande, bakgrundsfrågor (företagets storlek och bransch)
- 76 företag svarade på enkäten
- En liknande enkät gjordes i februari 2023 och besvarades av 33 företag
- Genomsnittlig svarande:
  - Majoriteten är aktiebolag (ca 77 %), en knapp femtedel enskilda näringsidkare (18,3 %) (samt ett öppet bolag och en gårdsbrukssammanslutning),
  - som i huvudsak svarade i egenskap av importör (71,23 %) (exportörer 19,18 %, transportörer 4,11 %, ombud 5,48 %),
  - vars storlek i omsättning är allt från 10 000 till flera miljoner euro,
  - och som i genomsnitt har 15,5 anställda (allt mellan 0 (ensamföretagare) och 190)
- De svarande jobbar bl.a. inom dagligvaruhandel, åkeri, klädbranschen, bygg, byggvaruförsäljning, IT, textil och design, plastbranschen, primärnärning, fastighet, livsmedel, restaurang, grossist, telekommunikation, energi

Sammanfattning

- Mest utrikeshandel med Sverige, export från Sverige upplevs som det mest problematiska
- Även det nationella förenklade förfarandet upplevs som arbetsdrygt
- Tullhantering medför kostnader i form av egen arbetstid, personal, spedition, IT-system, försäljningsställen i skatteområdet – allt mellan 50 till flera tusen euro/vecka
- I snitt 12 h/vecka på tullhantering – t.ex. söka information (t.ex. varukoder) men även ökad administration generellt
- Utmanande att få svenska och finska företag att leverera till Åland och tidskrävande att informera sina handelspartners om vad som gäller
- Tullens system präglas av buggar/systemfel som är svårförståeliga (vad ska rättas?)
- Tullhanteringen (i synnerhet den nationella) upplevs inte som ändamålsenlig
- Tidsåtgång och kostnader som konkurrenterna i EU inte har – tid och pengar som är borta från kärnverksamheten
- Man efterlyser betydande förenklingar

Hur upplever ni skattegränshanteringen just nu?

- "Den tar mycket tid och resurser från verksamheten. Import från Finland är frustrerande då det är inom samma land. Att deklarerera moms borde räcka. Från Sverige har det fungerat bra tills nu. Situationen gällande import från Sverige är mer än allvarlig."
- "Fullständigt hopplös och otroligt tidskrävande"
- "Omöjlig att hantera på egen hand"
- "Helt OK. Några minuters jobb att förtulla varor"
- "Byråkratisk katastrof som tar livet av i synnerhet den småskaliga landnäringen på Åland. Vår järnridå som hindrar ekonomisk tillväxt."
- "Otroligt tidskrävande och väldigt krånglig [...]"
- "Jag har flera leverantörer både från Finland och Sverige som vägrar skicka produkter till Åland. Jag har personligen gett upp lansering av min i princip färdiga webshop för mitt företag och funderar på flytt. Jag har hittills sagt att jag inte skickar utanför Åland. Min tid behövs till produktion då jag är ensam i företaget."

Vilken del i deklarationsförfarandet upplever ni som mest problematisk? (1 = mest problematisk)

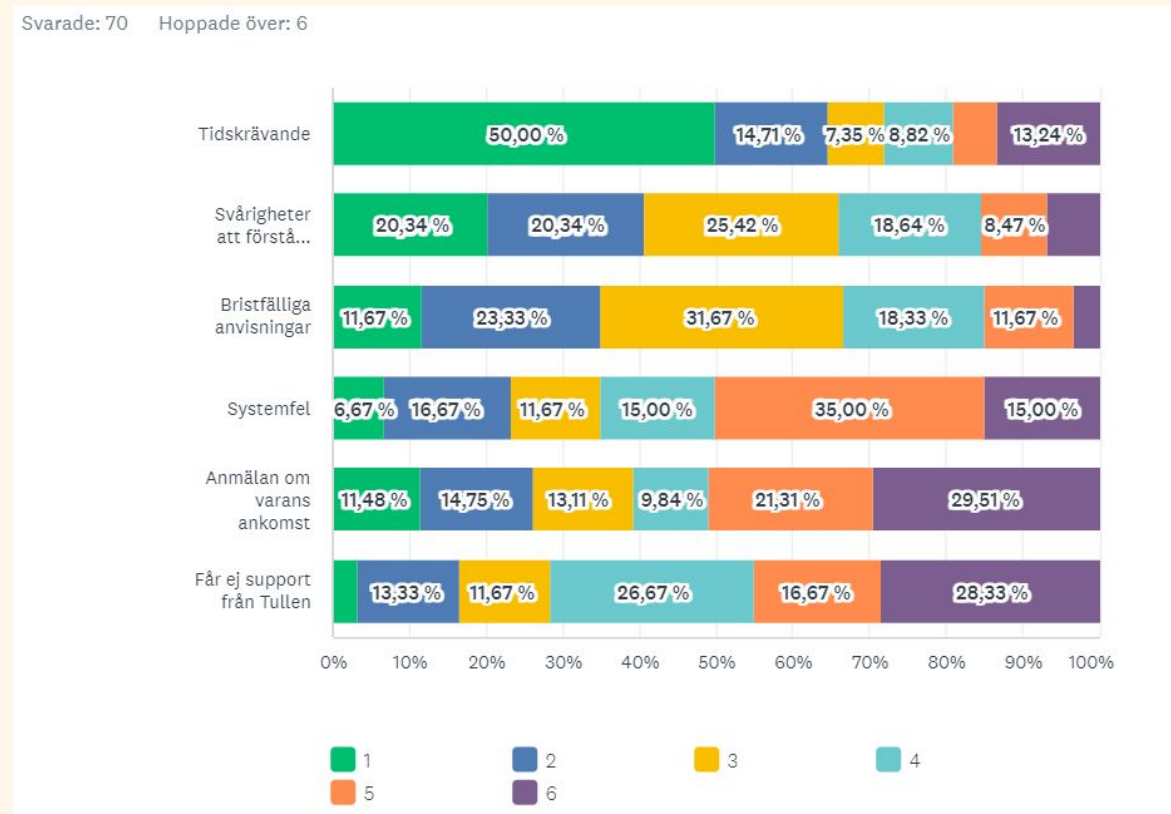
- 1. Tidskrävande, 2. Svårt att förstå ifyllandet, 3. Bristfälliga anvisningar, 4. Systemfel, 5. Anmälan om varans ankomst, 6. Får ej support från Tullen
- 2023: 1. Bristfälliga anvisningar, 2. Svårt att förstå ifyllandet, 3. Tidskrävande, 4. Systemfel, 5. Anmälan om varans ankomst, 6. Får ej support från Tullen
- "Tullkoderna är otroligt märkliga och väldigt svåra att hitta rätt tullkod. Tullkoden förekommer väldigt sällan på fakturan från leverantören och gör den det så är den ofta fel eller fungerar inte att fylla i."
- "Anvisningarna är mycket otydliga, vanligen testar vi oss fram och ser vilka kombinationer med koder etc. som godkännes."
- "Om man får ett felmeddelande är det ibland svårt att förstå vad det är som är fel och som skall rättas. Tidskrävande då man måste söka varukoder för alla produkter gällande EU-förtullning."
- "Mängden information som krävs och dess specificitet är absurd för små leveranser. Man måste antingen vara förtullningsexpert själv eller spendera 35-100 € per leverans för att förtulla dem korrekt. För en småföretagare som mig som vanligen handlar med leveranser värda tiotals till hundratals euro innebär det att förtullningskostnaderna lätt fördubblar kostnaden på en vara. Detta är absurt."
- "Otroligt tidskrävande. Att vara egenföretagare har alltid varit mycket jobb, men nu är det ännu mer och utan nytta för företaget."

Vilken del i deklarationsförfarandet upplever ni som mest problematisk? (1 = mest problematisk)

- Distribuering:

Hur upplever ni att specialförfarandet fungerar (t.ex. reparationsservice eller aktiv förädling)?

- "Reparation fungerar ok men tex att byta en vara försöker vi inte ens göra då insatserna blir för stora"
- "Det fungerar dåligt om man får ny del skickat utan att behöva skicka tillbaka den söndriga delen"
- "Att skicka nånting på reparation fungerar inte alls. Vi undviker att göra det för vi klarar inte av att fylla i tulldeklarationen."
- "Jag kastar hellre saker än försöker lämna in dom på garantiärenden - varenda gång jag har försökt få något returnerat så har det gått åt helvete."
- "Fungerar inte alls! Kan inte skicka en vara på reparation då det ska deklarerars och reparatören vet inte heller vad som ska göras med allt pappersarbete."
- "De är omöjliga att genomföra. [...] Ersättningsdelar och garantireturer returneras ofta eftersom de är omöjliga att förtulla."
- "Mycket komplicerad ifyllning av import förfarandet för aktiv förädling."
- "Bra"
- "När det gäller Finland synnerligen besvärlig och Sverige totalt omöjlig"

Hur fungerar rättelseförfarandet (korrigering av inskickad deklARATION)?

- Betyg 59 på en skala 0–100
- 2023: 63 (0–100)
- "Man får vänta i 8!! månader för att få en rättelse behandlad."
- "De rättelser vi hade förut tog lång tid att godkännas. Men det senaste tiden har det förbättrats väldigt mycket."
- "Har gjort det 1 gång och det tog 1 år innan vi fick svar.."
- "OK - men tar lång tid. Senaste korrigering godkändes efter 7 månader."
- "Lång behandlingstid, närmare ett år senare kan man få en fråga angående något man redan glömt att man lämnat in."

Hur fungerar finska/åländska Tullens support i allmänhet?

- Betyg 57 på en skala 0–100
- 2023: 40 (0–50) → 80 (0–100)
- "Fungerar bra de gånger man lyckas få tag på dem."
- "Lite lotteri vart man hamnar. Fick t ex en gång svaret "läs momslagen..." och det säger en del."
- "Blir alltid vidarekopplad får sällan svar på frågan om de ens har något svar. Olika svar är mer vanligt än inte."
- "Får ofta bra hjälp från Mariehamns tull via e-post. Blev däremot väldigt dåligt bemött i telefon [...]"
- "Tullen är oerhört duktiga och tillmötesgående."
- "Känns inte speciellt service minded."
- "Språkförståelsen är dålig, svårt att få service på svenska. Svårt att få tag på person med rätt kompetens. Också väldigt svårt att få ett tydligt svar."

Hur mycket tid behöver ni lägga på skattegränshanteringen sammanlagt (dvs. både nationellt och internationellt) (timmar per vecka)?

- I genomsnitt 12 h/vecka
- "Inte bara förtullning av varor, gäller även att försöka sträva till att få företag att skicka varor alls till Åland"
- "Att hitta all information och att få den korrekt ifylld. Obs. har endast ett litet företag och gör allt själv. Och att överhuvudtaget hitta företag som vill skicka hit det som jag behöver. Blivit av med flera genom åren på grund av skattegränsen."
- "Söka reda på varukoder i Fintaric. Vi gör införtullning en gång per månad och då går det ca 16 timmar på en vecka. Jag kan få lägga 1–2 timmar på att söka varukoder på Fintaric för EN införtullning."
- "Förtulla ankommande försändelser/skicka underlag till förtullning av försändelse. Para ihop fakturor med förtullningsbeslut mm"
- "Nära heltid med papperssortering och förtullning."
- "En viktig sak att inte glömma är alla timmar som går åt till att förklara för nya kunder i Europa om skattegränsen"
- "Samla ihop dokumentation som krävs för att hantera förtullningen. Fylla i uppgifter som varje vecka till stora delar är samma information som förra veckan. Tullen saknar stöd i sitt system för att återanvända information som normalt är samma vid varje återkommande införtullning."
- "Tid som inte mina konkurrenter inom EU behöver lägga ner"

Hur mycket pengar behöver ni lägga på skattegränshanteringen sammanlagt (dvs. både nationellt och internationellt) (euro per vecka)?

- Allt från 50 euro till flera tusen euro/vecka
- "Med arbetstiden inräknad ca 240-250 euro (arbetstid, spedition)"
- "Snittkostnad om man beaktar tiden med alla problem ligger mellan € 1 500–2 500"
- "Cirka 450 € per vecka och skulle vi anlita t.ex. Åland post att göra våra förtullningar så skulle det kosta oss minst 26 000 euro per år: Vi har över 1 000 förtullningar per år så personalkostnaden för att göra det är störst."
- "Ca 5 000 euro" (personal och speditör), "1 700,-", "10 000"
- "400 € lågt räknat med timlön på 20 €/h"
- "Runt 30 euro per försändelse."
- "Blir kring ca 1 500–2 500 e i året"
- "Direkta lönekostnader kopplat till arbetet [...], förlorad inkomst pga 20 % arbetstid på administration istället för försäljning/företagsutveckling [...], [...] högre avgifter på grund av extra arbete för transportörer."
- "Investeringar i IT är största enskilda kostnadsökningen. Vi har ännu inte behövt anställa ny personal men arbetsbördan hos berörda börjar vara på gränsen till att nyanställningar behövs"
- "T.ex Transportören debiterar extra pga de nya reglerna från Svenska tullen"

Vilket land idkar ni mest utrikeshandel med? Hur upplever ni utrikeshandeln allmänt just nu?

- Mest utrikeshandel med Sverige (60–67 %). Export från Sverige upplevs som det mest problematiska (ca 70 %).
- "Våra leverantörer är nog inte insatta i att de skall göra en deklARATION innan varorna skickas iväg. De som vet upplever det krångligt och tidsödande."
- "Företag har slutat leverera till Åland det är för omständigt"
- "[...] osäkert läge vad gäller hanteringen av export från Sverige. Blir det besvärligt riskerar vi att stå utan vissa leverantörer som inte ser lönsamhet i att exportera hit. [...] Vi vet att kraven höjs tills hösten 2024 av svenska tullen men vi vet inte vad det i praktiken innebär och vilka exportörer som är beredd att hantera det. Klart problematiskt att ha det så pass oklart med så kort framförhållning."
- "Dåligt. Man drar sig för att skapa nya affärer då leverantörerna tycker det är för arbetsamt att upprätta exporter. En del befintliga leverantörer vägrar att upprätta en export vilket gör att vi tappar affärer, både nya som gamla. Riktigt kontraproduktivt alltså."
- "Skulle gärna ha mera med Sverige, men känns svårt, tidskrävande, risken att man gör fel"

Vilket land idkar ni mest utrikeshandel med? Hur upplever ni utrikeshandeln allmänt just nu? forts.

- "Det största problemet är att det finns en uppsjö potentiella leverantörer som inte vill leverera till Åland pga upplevt krångel."
- "Alla leveranser fastnar plötsligen i Sverige, hände ALDRIG tidigare"
- "När vi nu själva gör Svenska importdeklarationen i dotterbolaget tar det lite mera tid än som tidigare med en enkel SAD-blankett som lämnades till Åländska tullen och de förde in i Sverige systemet. Men bara vi blir lite mer rutinerade kanske inte så stor skillnad."
- "Det blev flera steg i att förbereda export och leveransen behöver köras via Arlanda tullkontor vilket betyder mera tid och kostnader för transporten. Samtidigt Svenska Tullverket har börjat med tightare ursprungslandkontroll med livsmedel som är packat utanför EU vilket påverkar våra export leveranser också."
- "Ingen vill ju leverera varor till oss längre pga allt detta strul. Svårt att hitta nya återförsäljare och därmed hålla företaget aktuellt och attraktivt."

Vilket land idkar ni mest utrikeshandel med? Hur upplever ni utrikeshandeln allmänt just nu? forts.

- "Det är utmanande för våra EU-kunder (inkl FI), stora som små (5 till 7-siffriga €-kontrakt på årsbasis) att hantera införsel från Åland. Att få kundernas ERP-system, ekonomienheter och speditörskontakter att förstå och skapa undantagsrutiner för att kunna hantera handel utanför kända intrastat-rutiner är utmanande, för kunderna och för oss. Vi har löst problemet genom att sätta upp försäljningskontor innanför EU's skatteunion, för att ge kunderna ett val att köpa på den interna marknaden. Men det innebär extra kostnader för oss, och i vissa fall t o m längre ledtider för kunderna (jämfört med direktleverans från fabrikerna på Åland). Och i vissa fall förlorar vi affärer pga de avvikande handelsrutinerna med Åland. För oberoende av ifall vi eller kunderna sköter skattegränshanteringen och den avvikande intrastatrapporteringen så innebär det ökade kostnader för kunden, dvs det är dyrare att köpa från oss än från våra konkurrenter inom EU. Vi måste alltså konkurrera med andra medel än pris, vilket i sin tur också leder till en ökande kostnadsspiral."

Hur mycket mer tid tar skattegränshanteringen efter det vid årsskiftet upphörda gränstullsamarbetet?

- "Det tar inte längre tid för oss nu men bara för att [en speditör] sköter dessa ärenden åt oss, vi hade själv ett försök och det var inte möjligt att lägga ner tiden för detta."
- "Egentligen är det leverantörerna ifrån Sverige som fått mer arbete efter 1.1.24. Så i denna stund är arbetet ännu från vår sida detsamma."
- "Som sagt vi gör våra införtullningar själva så arbetsbördan har inte förändrats. Däremot har arbetet ökat i att informera våra leverantörer över deras skyldigheter och vi har ett antal leverantörer som har meddelat att de slutar handla med oss pga byråkrati."
- "Man tar varorna från Europa eller Finland istället eller därifrån de inte vägrar leverera. Så den tid det tar att bygga upp nya handelskontakter och relationer är tidskrävande."
- "Att instruera leverantörer i hur en exportdeklaration skall göras. Vi hänvisar till tullverkets hemsida men mängden information som finns där är så pass betydande att det direkt känns övermäktigt."
- "Största problemet är att förklara för leverantörer hur allt skall fungera"

Hur mycket har era kostnader som härrör från skattegränshanteringen uppskattningsvis ökat sedan förändringen vid årsskiftet (euro per vecka)?

- "Minimum 120 euro/beställning"
- "50–75 €", "allt ifrån 350–600 €", "200", "500"
- "Med förseningar och uteblivna försäljningar, uthyrningar 500 €"
- "Marginellt", "Vet ej", "Ingenting, eget jobb", "Har inte utvärderat ännu", "Ingen erfarenhet", "Inget nämnvärt"

Vad efterlyser ert företag akut nu?

- "Mer tydlighet i förfarandet och vad som egentligen gäller"
- "Förenkla förfarandet så att man skannar in faktura och fraktsedel, klart"
- "Grovt förenklat förtullningsförfarande för alla leveranser värda under 1000 €. Mängden detaljer och pappersarbete som krävs är oresonlig och kostar samhället många gånger mer pengar än det drar in i eventuella skatter och avgifter"
- "Att förenkla importförtullningarna. Även om det finns rådgivning så ska jobbet ändå göras av någon, och det är mycket tidskrävande och krångligt."
- "Tydliga anvisningar från Tullverket. Tydlighet i vem som bär ansvaret för att hantera exportförtullning och på vilket sätt den ska hanteras. Tydlighet med exempel på hur varor flödar i verkligheten och hur svenska Tullen ser på att hanteringen av det ska skötas."

Vad efterlyser ert företag akut nu? forts.

- "Svensk tull även vid hamnarna och inte endast på Arlanda"
- "Vi tycker det vore bäst att godset kunde import/export klareras i tex Grisslehamn för att spara både körkilometrar, arbetstid och leveranstid."
- "Jobba för att få till kontrollplatser i hamnarna för att minska transportkostnaden."
- "Att skattegränsen slopas"
- "Det bästa skulle vara om hela tullgränsen skulle försvinna"
- "Skattegränsen är idag ett handelshinder för oss landbaserade. Om det inte kan göras enklare och smidigare så borde den slopas"
- "Byråkratin måste bort i sin helhet, enbart momsdeklaration bör kvarstå."

Övriga kommentarer eller hälsningar till Ålands Näringsliv

- "Snälla, gör något."
- "[...] Det är med absolut säkerhet jag kan säga att staten skulle dra in mer skattepengar från mitt företag i fall skattegränsen inte förhindrade mig från att göra mitt jobb."
- "Vi hoppas få mera lönsamhet som företag på Åland, svårt att kunna konkurrera på lika villkor med andra i samma bransch då man får så mkt ökade kostnader på grund av skattegränsen. Kan den inte avskaffas eller osynliggöras så måste de landbaserade företagen få kompensation på nåt sätt."
- "Något behöver göras nu. Har alltid sagt att det är viktigt att vi har vår taxfree men nu börjar jag ändra åsikt. Hur mycket skall man som litet företag måsta betala för det....."
- "Mera info samt kurser ty det är nog inte ett så stort problem som alla som gnäller upplever"
- "Ta en aktivare roll i att skapa lösningar. Rådgivningen fyller inte någon funktion för oss, vi kan systemen men problemen och kostnaderna kvarstår."

Övriga kommentarer eller hälsningar till Ålands Näringsliv forts.

- "Eftersom det idag är helt kritiskt med onlinehandel för att bedriva b2c så är det fullkomligt omöjligt att ha ett företag på Åland, med kunder utanför Åland. Det går inte att konkurrera på ens i närheten lika villkor som resten av EU. Kundbasen är för liten på Åland så det är lika bra att lägga ner."
- "Allt fler företag verkar ifrågasätta förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet utgående från Åland. Import och export är för omständligt. Till och med om man endast arbetar inom landets egna gränser. Problemet omfattning verkar inte ha nått landskapets ledning trots att visa låtit så påskina. Om så vore fallet hade detta legat som ett av de absolut högsta prioriteringarna att lösa och inte skylla på att problemet ligger på någon annans bord. Politikerna/tjänstemännen måste lägga in resurser på att ni en dialog med de som är ansvariga och tydliggöra problemets omfattning."
- "Om inte annat så behöver införtullningen mellan fastlandet och Åland försvinna. Jag förstår inte för vem den görs och varför? Det är ju inte mycket uppgifter man behöver uppge och jag ser ingen som helst mening med den annat än Kafka-liknande byråkrati!"

Övriga kommentarer eller hälsningar till Ålands Näringsliv forts.

- "Vi som momsregistrerat företag undrar varför vi skall avsätta en massa resurser till att koppla ihop ett ankomstnr med en faktura. Den ursprungliga skattegränsrapporten som skapades när skattegränsen infördes innehåller all den informationen förutom ankomstnr och innehåller därmed momsinfon. Som hälsning till LR och ÅN undrar jag om frågan om fakturering med öppen moms mellan två finska företag med FO-nummer inte är ett alternativ? Den svenska hanteringen kunde förenklas genom att öppna exporthandlingarna i tullens system för importören. Då hade tullen alltid full kontroll över att exporten och importen blir gjorda i och med MRN-numret skulle följa genom hela kedjan, idag får varje försändelse två MRN nummer och jag undrar om någon har kontroll över matchningen."

Kontakt

- Valtteri Satomaa, sakkunnig inom skattegränsfrågor
  - Tel. +358 18 529 302
  - E-post valtteri.satomaa@naringsliv.ax
- Jenny Söderström, skattegränsrådgivare
  - Tel. +358 18 529 307
  - E-post jenny.soderstrom@naringsliv.ax
- Susanne Olofsson, vd Ålands Näringsliv
  - Tel. +358 18 529 300
  - E-post susanne.olofsson@naringsliv.ax

ölands näringsliv

naringsliv.ax | Nygatan 6 | +358 18 29 029